

Ecologische beoordeling sloop Ommelander ziekenhuis in Delfzijl

Opdrachtgever	Gemeente Delfzijl
Referentie	Weterings, S.M. 2019. Ecologische beoordeling sloop Ommelander ziekenhuis in Delfzijl. A&W-notitie 3270. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
Projectcode	3270.ozg.19
Status	Definitief
Datum	25 juni 2019
Projectleider	S.M. Weterings
Autorisatie	M. Koopmans

Inhoud

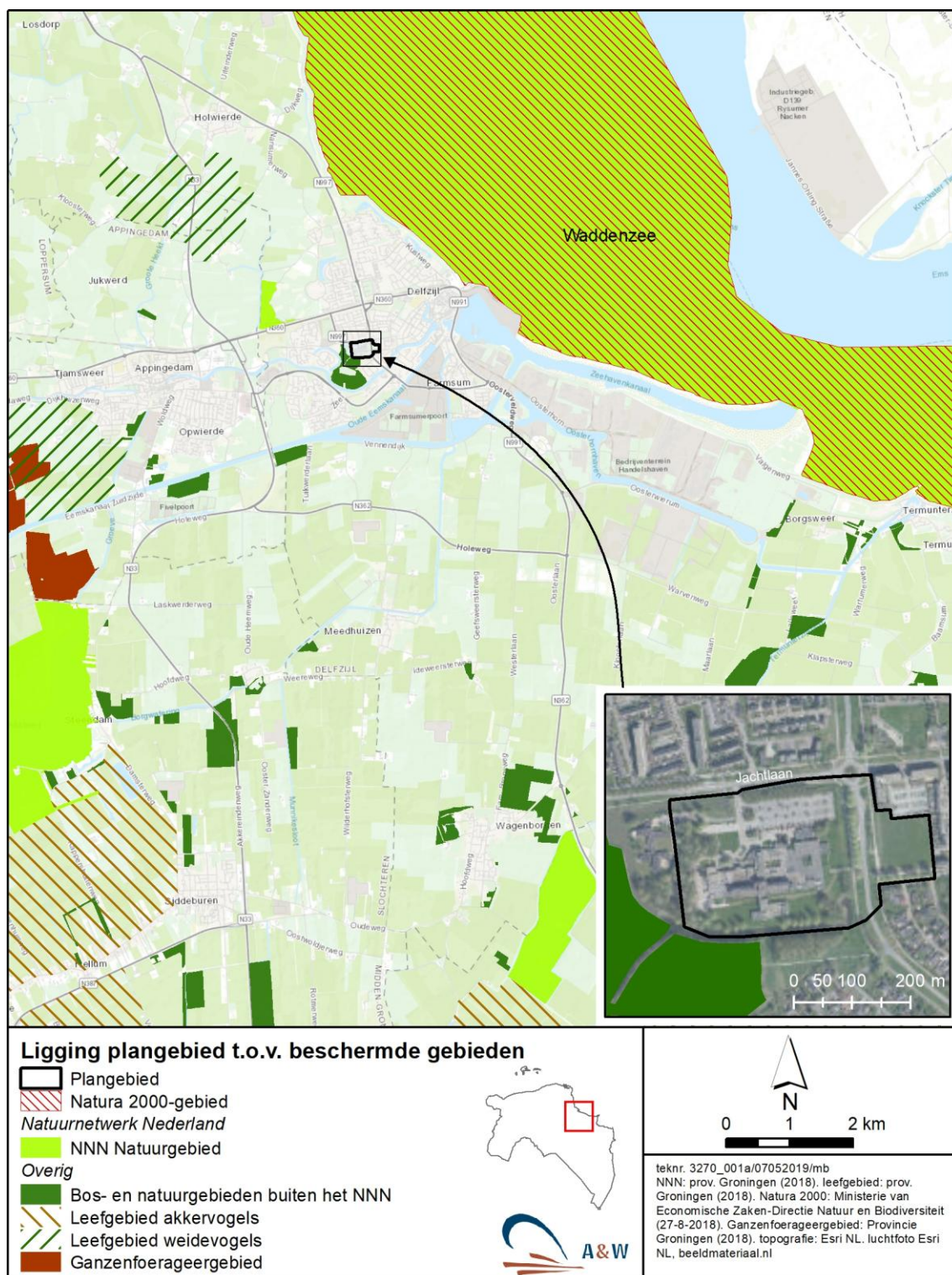
1. Inleiding
 2. Situatieschets en plannen
 3. Gebiedsbescherming en beoordeling
 4. Soortbescherming en beoordeling
 5. Conclusies
- Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto's 1 en 2: impressie van het plangebied. Boven: voorzijde van het ziekenhuis. Onder: achterzijde van het ziekenhuis.

Figuur 1: ligging van het plangebied aan de Jachtlaan 50 in Delfzijl.

1. Inleiding

De gemeente Delfzijl is voornemens om het ziekenhuis aan de Jachtlaan 50 in Delfzijl te slopen. Onderzoek in de vorm van een ecologische quickscan is nodig om te bepalen hoe deze ingreep zich verhoudt tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Wet natuurbescherming en de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland. De gemeente Delfzijl heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is op 3 april 2019 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied is gelegen aan de Jachtlaan 50 in een woonwijk in het midden van Delfzijl (figuur 1). Het plangebied bestaat uit het oude ziekenhuis, parkeerplaatsen, bomen en grasvelden. De gemeente Delfzijl is voornemens om het ziekenhuis te slopen. Het is nog niet duidelijk of er bomen worden gekapt en welke bomen dit betreft.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan. Uit de kaartgegevens over wettelijk beschermde gebieden blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNN, Natura 2000-gebieden of andere gebieden die zijn beschermd vanwege hun natuurwaarden.

Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'de Waddenzee' is gelegen op een afstand van ongeveer 2 kilometer van het plangebied. Natura 2000-gebied 'de Waddenzee' is aangewezen voor habitattypen, habitatsoorten (bijvoorbeeld Noordse woelmuis, Grijsze zeehond en Groenknolorchis), broedvogelsoorten (bijvoorbeeld Lepelaar, Bruine kiekendief, Blauwe kiekendief, Kluut en Velduil) en niet-broedvogelsoorten (bijvoorbeeld Fuut, Aalscholver, Grauwe gans, Krakeend, Slechtvalk, Scholekster, Kluut, Kievit, Grutto en Wulp). Door het ontbreken van geschikt biotoop, hebben ze geen ecologische relatie met het plangebied en de directe omgeving. Daarom zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het Natura 2000-gebied 'de Waddenzee'.

NNN

Het plangebied maakt geen deel uit van NNN of gebied dat beschermd is via verordeningen of het bestemmingsplan. Het dichtstbijzijnde NNN gebied ligt op ongeveer 1,5 kilometer afstand van het plangebied. Vanwege deze grote afstand zijn er geen directe effecten van de werkzaamheden te verwachten op het NNN. Er kan worden aangenomen dat uitvoering van de plannen geen invloed heeft op NNN en overige, via verordening of bestemmingsplan, beschermde gebieden.

Overige bos- en natuurgebieden

Het plangebied grenst aan overig bos- en natuurgebied buiten NNN. Dit gebied is van belang voor broedvogels van bossen en vleermuizen. Er worden maatregelen genomen om te voorkomen dat het gebied wordt aangetast (zie paragraaf 4.3 en 4.4). Om deze redenen wordt geconcludeerd dat de uitvoering van de beoogde ingrepen niet stuit op bezwaren vanuit de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland sinds 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Aan de Wet natuurbescherming zijn drie lijsten met soorten gekoppeld. Het gaat om artikel 3.1 waar soorten van de Vogelrichtlijn onder vallen, artikel 3.5 waar soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern en bijlage I bij het Verdrag van Bonn onder vallen en artikel 3.10 voor overige soorten. Soorten uit de eerste twee artikelen zijn daarmee Europees beschermd, terwijl soorten van artikel 3.10 nationaal beschermd zijn. Provincies hebben de mogelijkheid om voor soorten uit artikel 3.10 een vrijstelling te verlenen van enkele verbodsbepalingen. De Provincie Groningen hanteert vanaf 1 januari 2017 een dergelijke lijst met (dier)soorten die een vrijstelling genieten bij o.a. ruimtelijke ontwikkeling.

Gezien de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom van Delfzijl, zijn er beperkte mogelijkheden voor soorten die beschermd zijn volgens de Wnb. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde ingrepen.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat uit het oude ziekenhuis, parkeerplaatsen, bomen en grasvelden. Het ligt in stedelijke omgeving. Onder dergelijke omstandigheden zijn er beperkte mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig. Het is onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van het beoogde project:

- Planten
- Ongewervelde diersoorten
- Vissen
- Reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- Uitstralende effecten van de ingreep reiken niet dermate ver buiten de begrenzing van de locatie dat daardoor (mogelijk) leefgebied van deze soorten wordt beïnvloed.

De werkzaamheden veroorzaken om deze redenen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Amfibieën

Amfibieën artikel 3.5 Wnb

Volgens verspreidingsgegevens (NDFF, Van Delft *et al.* 2017) komen er geen volgens artikel 3.5 Wnb beschermde amfibieënsoorten voor in (de directe omgeving van) het plangebied. Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig. Daarom veroorzaken de geplande werkzaamheden geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën beschermd volgens artikel 3.5.

Amfibieën artikel 3.10 Wnb (vrijgesteld)

Gezien de verspreidingsgegevens van amfibieën (NDFF, Van Delft *et al.* 2017) en de aanwezige biotopen, wordt een aantal beschermde amfibieënsoorten van artikel 3.10 Wnb verwacht. Het gaat om soorten als Bruine kikker en de Gewone pad. Er valt niet volledig uit te sluiten dat de begroeiing rondom het ziekenhuis door amfibieën gebruikt wordt om te foerageren. Door de plannen zal mogelijk een deel van het leefgebied (tijdelijk) verloren gaan. Voor de betreffende soorten geldt dat door Provinciale Staten van Groningen een vrijstelling is verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Daarom veroorzaken de beoogde ingrepen in het plangebied geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën beschermd volgens 3.10 Wnb.

Amfibieën artikel 3.10 Wnb (niet vrijgesteld)

Er komen in het plangebied geen soorten van artikel 3.10 voor die niet zijn vrijgesteld omdat het plangebied voor deze soorten niet geschikt is.

Zorgplicht

Wel dient ten aanzien van alle amfibieënsoorten rekening te worden gehouden met de Zorgplicht. Dit kan door amfibieën in de gelegenheid te stellen om weg te vluchten van werkzaamheden die hun leefgebied aantasten.

Conclusie amfibieën

De geplande werkzaamheden veroorzaken geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën, mits rekening gehouden wordt met de Zorgplicht.

4.3 Vogels

Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten vallen onder artikel 3.1 Wnb. Bij werkzaamheden moet volgens de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Aantasting van nesten is niet toegestaan.

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van vogels waargenomen. Gezien de ligging van het plangebied en de begroeiing rondom het ziekenhuis en in de directe omgeving, kan de aanwezigheid van nestplaatsen van vogels echter niet worden uitgesloten. Mogelijk broeden er vogels in de begroeiing rondom het gebouw. Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden aangetast. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden

komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming en moeten de verstorende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. In augustus 2009 is onder de Flora- en faunawet een indicatieve lijst opgesteld van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Deze lijst is per 1 januari 2017 onveranderd overgenomen bij de Wet natuurbescherming.

Soorten die in een stedelijke omgeving kunnen nestelen onder dakpannen en waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn, zijn onder andere de Huismus en de Gierzwaluw. Het ziekenhuis heeft een plat dak en biedt geen ruimte voor deze vogelsoorten. Van Huismus en Gierzwaluw worden binnen het plangebied dan ook geen nestplaatsen verwacht. Andere vogelsoorten, zoals bijvoorbeeld meeuwen of Visdief broeden regelmatig op platte daken. Het dak is echter niet bedekt door grind of ander materiaal en is daarom ongeschikt als nestplaats voor dergelijke soorten.

Conclusie vogels

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van vogels, mits het verstoren van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen. Maatregelen om aan deze voorwaarde te voldoen zijn hierboven beschreven.

4.4 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden worden de vleermuizen in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in §4.5 behandeld.

Volgens verspreidingsgegevens komen verschillende vleermuissoorten voor in de omgeving van het plangebied. Deze zijn: Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Meervleermuis en Laatzvlieger (NDFF). Een deel van de bovengenoemde soorten kan in potentie gebruik maken van het plangebied. Voor vleermuizen zijn drie elementen van het leefgebied te onderscheiden die van belang zijn voor de functionaliteit ervan. Deze zijn: verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

In zowel de zomerperiode als de baltperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. De open stootvoegen, de kieren in het hout, de kieren onder dakranden en de ruimte tussen loszittende planken van het ziekenhuis bieden mogelijk toegang tot de spouw en de ruimte tussen de betimmering. Het is daarom niet uit te sluiten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw. Indien deze verblijfplaatsen door sloopwerkzaamheden worden aangetast, dan is er een overtreding met de Wet natuurbescherming. Om na te gaan of er ook daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, wordt in de zomer van 2019 een aanvullend onderzoek uitgevoerd. Mocht uit dit onderzoek blijken dat er daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan moet

vooraf aan de werkzaamheden een ontheffing worden verkregen van de Wet natuurbescherming. Deze moet worden aangevraagd bij de provincie Groningen.

De bomen in het plangebied zijn eveneens geschikt bevonden als verblijfplaats voor vleermuizen door de aanwezigheid van holten, kieren en scheuren. Dit geldt voor enkele wilgen aan de achterzijde van het gebouw. Er kan niet worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in de wilgen aanwezig zijn. Om vast te stellen of dit daadwerkelijk het geval is, is nader onderzoek nodig.

Vliegroute

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapsstructuren om zich te oriënteren. In de omgeving van het plangebied zijn lijnvormige landschapsstructuren aanwezig, in de vorm van watergangen, bomenrijen en bosranden. Deze kunnen dienen als onderdeel van een vliegroute van vleermuizen. Vliegroutes kunnen worden verstoord door de werkzaamheden. Naar verwachting zijn er in de omgeving nog voldoende lijnvormige landschapsstructuren aanwezig waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Er worden dan ook geen negatieve effecten op vliegroutes van vleermuizen verwacht. Om hier zekerheid over te krijgen wordt tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen ook naar vliegroutes gekeken. In ieder geval wordt geadviseerd lichtuitstraling, tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie, in de richting van lijnvormige landschapsstructuren (bomenrijen, watergangen en bosranden) te minimaliseren. Werkzaamheden nabij lijnvormige structuren dienen, in verband met mogelijke verstoring van vleermuizen tijdens de vliegroute, overdag plaats te vinden.

Foerageergebied

De grasveldjes aan de oostzijde van het ziekenhuis en rondom het ziekenhuis, de parkeerplaatsen en de bomen en bosschages kunnen mogelijk deel uitmaken van een foerageergebied van vleermuizen. Foerageergebieden kunnen door de werkzaamheden worden verstoord. Naar verwachting zijn er in de omgeving van het plangebied voldoende alternatieve foerageergebieden voor vleermuizen aanwezig. Het gaat hier dan ook waarschijnlijk niet om belangrijk foerageergebied. Om hier zekerheid over te krijgen wordt tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen ook naar foerageergebied gekeken. In ieder geval wordt geadviseerd om lichtuitstraling in de richting van foerageergebieden te minimaliseren. Dit geldt tijdens de uitvoer van de werkzaamheden en na realisatie van de werkzaamheden.

Conclusie

Door uitvoering van de plannen treedt mogelijk een conflict met de Wet natuurbescherming op wanneer verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast. Er is nader onderzoek nodig om te bepalen of er verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw en in de bomen aanwezig zijn.

Ten aanzien van vliegroutes en foerageergebieden worden er geen negatieve effecten verwacht. Om hier volledige zekerheid over te krijgen wordt er in de zomer van 2019 onderzoek gedaan naar het gebruik van het gebied door vleermuizen. In ieder geval is het advies om tijdens de werkzaamheden en na realisatie hiervan de lichtuitstraling naar bomenrijen, bosranden en waterlopen zo veel mogelijk te voorkomen.

4.5 Overige zoogdiersoorten

Zoogdiersoorten artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen)

Zoogdiersoorten beschermd volgens artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen) komen niet in de omgeving van het plangebied voor. Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig. Daarom veroorzaken de geplande werkzaamheden geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van zoogdiersoorten beschermd volgens artikel 3.5.

Zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb (vrijgesteld)

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal meer of minder algemeen voorkomende zoogdiersoorten voorkomt die zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het betreft soorten zoals bijvoorbeeld Egel en Huisspitsmuis (Melis 2012, NDFF). Door uitvoering van de plannen wordt mogelijk leefgebied van dergelijke soorten (tijdelijk) aangetast. Voor de betreffende soorten geldt dat door Provinciale Staten van Groningen een vrijstelling is verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb (niet vrijgesteld)

In de omgeving van het plangebied komt de Steenmarter voor. Er zijn in het gebouw op enkele plekken openingen waargenomen die toegang bieden voor Steenmarters. Het ziekenhuis biedt daarmee geschikte verblijfplaatsen voor Steenmarters. Indien deze verblijfplaatsen door sloopwerkzaamheden worden aangetast, dan is er een overtreding met de Wet natuurbescherming. Om na te gaan of er ook daadwerkelijk verblijfplaatsen van Steenmarters in het gebouw aanwezig zijn, wordt in de zomer van 2019 een aanvullend onderzoek uitgevoerd. Mocht uit dit onderzoek blijken dat er daadwerkelijk verblijfplaatsen van Steenmarters in het gebouw aanwezig zijn, dan moet vooraf aan de werkzaamheden een ontheffing worden verkregen van de Wet natuurbescherming. Deze moet worden aangevraagd bij de provincie Groningen.

Geen van de overige zoogdiersoorten beschermd volgens artikel 3.10 Wnb, maar niet vrijgesteld, wordt binnen het plangebied verwacht. Op deze soorten zijn dan ook geen effecten te verwachten.

Conclusie overige zoogdiersoorten

Om bovenstaande redenen zal door uitvoering van de geplande werkzaamheden mogelijk een conflict met de Wnb ontstaan wanneer verblijfplaatsen van Steenmarters worden aangetast. Er is nader onderzoek nodig om te bepalen of er verblijfplaatsen van Steenmarters in het gebouw aanwezig zijn.

5. Conclusies

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen voor het plangebied de onderstaande conclusies ten aanzien van de ecologische wet- en regelgeving (Wet natuurbescherming, NNN en overige gebiedsbescherming) worden getrokken:

Gebiedsbescherming

Ten aanzien van gebiedsbescherming (Natura 2000, NNN en overige gebiedsbescherming) wordt geen conflict met de ecologische wet- en regelgeving verwacht.

Soortbescherming

Broedvogels

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van vogels, mits het verstoren van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen.

Vleermuizen

Door uitvoering van de plannen treedt mogelijk een conflict met de Wet natuurbescherming op wanneer verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast of verstoord. Er is nader onderzoek nodig om te bepalen of er verblijfplaatsen van vleermuizen in het te slopen gebouw en in de bomen aanwezig zijn.

In het plangebied zijn naar verwachting geen belangrijke vliegroutes of foerageergebieden aanwezig. Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen wordt dit in kaart gebracht. In ieder geval wordt geadviseerd lichtuitstraling richting lijnvormige landschapsstructuren te minimaliseren.

Zoogdieren

Door uitvoering van de geplande werkzaamheden kan mogelijk een conflict met de Wnb ontstaan wanneer verblijfplaatsen van Steenmarters worden aangetast. Er is nader onderzoek nodig om te bepalen of er verblijfplaatsen van Steenmarters in het gebouw aanwezig zijn.

Overige soorten

Voor de overige beschermde soorten geldt de Zorgplicht.

Literatuur

Websites

NDFF